



# Fjordhesten Danmark - foreningen for avl og sport

www.fjordhest.dk

**Formand:**

Jes Boesen

Jes@fjordhest.dk

Tlf. 61 39 21 19

**Næstformand:**

Michael Ravn

michael@fjordhest.dk

**Sekretær:**

René Juul Jensen

rene@fjordhest.dk

**Kasserer:**

Gert Skov Henriksen

gert@fjordhest.dk

**Formand avlskomiteen:**

Susanne Fønsskov

susanne@fjordhest.dk

**Formand sportskomiteen:**

Annette Ruhoff

annette@fjordhest.dk



## Valg af hingst

### Af Flemming

#### Strange-Hansen

#### Brug en anerkendt hingst

FjordhestenDanmarkudgiver hvert år en hingsteguide med foreningens anerkendte fjordhingste. Guiden indeholder oplysninger om hingstens mål, kåringsstal, beskrivelse, materialprøveresultater, evt. afkomspræmieringer, antal registreret afkom, kåret afkoms kåringsgenomsnit, eksteriørindeks og evt. sportsresultater. Denne er selvfølgelig tilgængelig for foreningens medlemmer, men på foreningens hjemmeside www.fjordhest.dk under menuen avl-2010-avlslingste findes langt de fleste hingste, geografisk opdelt, med de samme data.

Foreningens hingste er, med baggrund i de bedste afstamminger, selekteret efter både brugsegenskaber og eksteriøregenskaber som f.eks. temperament, opførsel, ridehøjde, racepræg, bygning, fundament og bevægelse. Dertil kommer at kun fjordheste med anerkendte fædre kan deltage i en række af foreningens sportsarrangementer som omtalt i dette blads januarnummer.

Det er derfor indlysende at disse hingste giver langt bedre egenskaber videre til et føl end en tilfældig såka-

ldt "pirathingst", dvs. en ikke anerkendt hingst. Lad jer ikke narre af en annonce som: "Hingst med papirer", men kontroller at hingsten er godkendt af Fjordhesten Danmark.

Selvfølgelig er det billigere at få bedækket ved en ikke anerkendt hingst, men det er en engangsumgift. De senere omkostninger til pasning, foder dyrlæge mm er de samme hvad enten man har et kvalitetsdyr eller ej, men fornøjelsen ved at have kvalitet er mange gange større, så "investeringen" kommer mange gange tilbage. Foruden de allerede nævnte muligheder for at deltage i sportskonkurrencer, betyder det, på det avlsmæssige område, at man kan deltage i følskuer, plageskuer, kåringer og dyrskuer, arrangementer der udover det faglige også er socialt givende.

Disse betragtninger gælder også for ejere af hopper uden "papirer". Bedækkes disse ved en anerkendt hingst kan et evt. hoppeføl, ved en kåring, optages i et forregister til stambogen.

#### Valg af hingst

En række faktorer er afgørende for valget af hingst til sin hoppe.

1. Frugtbarhed
2. Kårings- og afkomsbedømmelser

3. Afstamning
4. Indekstal
5. Farveanlæg

#### Frugtbarhed

Det er klart at hingstene ikke er lige frugtbare. Statistik over de enkelte hingstes frugtbarhed kan findes på www.landbrugsinfo.dk under menuen "årsrapport for stambogsføring 2008" tabel 3. Denne tabel gælder resultatet af bedækningerne i 2007, dvs. føl født 2008. Resultatet for 2008/2009 er ikke tilgængeligt endnu. De viste følprocenter er selvfølgelig et resultat ikke alene af hingstens frugtbarhed, men også af hingstens miljø, management, hoppens frugtbarhed og fodring/pasning i en evt. drægtighedsperiode.

Kårings- og afkomsbedømmelser  
Det er selvfølgelig en kvalitet i sig selv, når hingsten til ens hoppe skal vælges, at hingsten og dens afkom har opnået flotte kåringer, men nok så vigtigt er det nok at sammenligne dens tal og beskrivelser med ens hoppes og finde en hingst der sandsynligvis vil kunne forbedre hoppens svage sider. Denne sammenligning kræver selvfølgelig at hoppen har været fremstillet til kåring og skal dermed være en opfordring til hoppeejerne. Det skal også bemærkes at har du f.eks. en indfodet hoppe skal

du ikke lede efter en hingst med fransk forstilling, men derimod efter en med korrekt forstilling.

Har hingsten haft afkom til kåring, der har klaret sig godt er det selvfølgelig et argument for at benytte den, men drejer det sig om få afkom er det selvfølgelig ikke uvæsentligt hvordan mødrenes kvalitet er. Problemet ved at lægge megen vægt på afkommet er at først i hingstens femte avlssæson kan de ældste døtre kåres. Da et hurtigt generationsskifte alt andet lige er en avlsmæssig fordel peger det imidlertid mod at bruge de unge hingste meget. Betragtes bedækningstallene for de enkelte hingste de senere år vil man opdage at de danske fjordhesteavlere godt kunne blive bedre til dette.

#### Afstamning

Det vil være en god idé at sammenligne hingstens afstammingsgitter med hoppens. Som udgangspunkt skal man undgå sammenfald i forældre- og bedsteforældregenerationen. På Fjordhestens hjemmeside under menuen "medlemshjørnet" - avlsinfo findes artikel fra Landskontoret for Heste om indavl med anbefalinger om maksimale indavlsprocenter og har man adgang til Landskontorets hestedatabase kan man udregne indavlsprocenten når ens hoppe "parres"

med en hingst. Med hensyn til indavlsprocenter synes jeg ikke man skal tage anbefalingerne bogstaveligt. Det er f.eks. påfaldende at flere af de gamle norske hingste der har haft størst betydning for den internationale fjordhesteavl, som f.eks. "faderen til dagens fjordhest" Njål f. 1891 var særdeles indavlede. Således havde Njål hingsten Gange Rolv I som mf, ff.f og fm.f. I en netop udkommet norsk bog "Fjosten gjennom tidene" skriver forfatteren Tor Nestaas: "I dag ville ein ha åtvåra mot så sterk slektskapsavl, men kanskje var det denne konsolideringa av anlegga som gjorde at Njål fikk en slik gjennomslagskraft i avlen". Som Tor skriver er det således væsentligt at det er avlsdyr af høj kvalitet der evt. går igen flere gange i afstammingsgitteret.

I den sammenhæng synes jeg det er væsentligt at påpege at det er vigtigt at hingsten har en afstamning med kvalitet i alle generationer. Erfaringen viser at hingste med f.eks. en "tynd" moderstamme kun sjældent får den store betydning i avlen.

#### Indekstal

I hingsteguiden og i medlemshjørnet (avlsinfo) findes eksteriørindekstallene for de enkelte hingste. Indekstallene er det bedst mulige skøn over hingstens avlsværdi. I beregningen indgår eksteriørhelheds karakterene fra forældre, bedsteforældre, søskende, afkom og hingstens egen vurdering. Hvert år reguleres tallene så "gennemsnitshesten" af alle

datasens heste tildeles indekstallet 100. Dvs. heste med indeks over 100 har en avlsværdi over gennemsnittet. Hingstelists hingste har typisk tal fra 120 til 140. Til indekstallet er også knyttet en sikkerhed. Jo flere afkom en hingst har jo sikrere er således indekstallet. Men når man vælger hingst må indekstallene "ikke stå alene". De ovenfor nævnte faktorer er lige så vigtige.

Man skal desuden være opmærksom på at importerede hingste har et lavere indekstal end danske. Det er ikke et udtryk for at de har lavere avlsværdi, men skyldes ene og alene at der ikke benyttes indekstal i de andre "fjordhestelande" og derfor medregnes langt færre oplysninger mht. afstamning i disse hingstes indekstal.

#### Farveanlæg

Det undrer sikkert nogle at jeg har taget denne parameter med. Men det er mere for at advare. Avl ikke efter farve såfremt det betyder at man går på akkord med de andre faktorer. På den anden side kan man selvfølgelig godt "skele" til farveanlæggene hvis valget står mellem et par hingste hvis kvaliteter ellers er acceptable. På hjemmesiden under "medlemshjørnet" - avlsinfo ligger artikler om vore hingstes sandsynlige arveanlæg mht. farve og et skema der viser sandsynligheden for føllets farver ved kombination med hopper med forskellige arveanlæg herfor.

## Fup og fakta ved køb af hest

Om foråret er der mange, der kigger efter en ny hest, men hvor er det bedst at finde den? I hestehandel som så mange andre steder er det sådan, at 'den kloge ofte narrer den mindre kloge'. Er du en uerfaren vordende hesteejer, så er der al mulig grund til, at du allierer dig med en hestekyndig. Der er en tendens i tiden til at 'alt,

hvad der er dyrt er godt', men sådan er det ikke nødvendigvis. En billig hest kan vise sig at være et godt køb, ligesom en dyr hest kan vise sig at være et dårligt køb. Tjek altid, at hestens mærkning (chip på venstre side af halsen eller brændemærke på venstre lår) stemmer overens med hestepasset. Læs der annoncer, så skal du huske,

at 'papir er taknemligt', der overdrives groft i mange annoncer. Skal du købe din første fjordhest, så kan det være svært for dig at vide, hvad der er fup og hvad der er fakta. Et godt råd er kun at købe heste med det vi kalder 'fuld afstamning', de fleste heste født i Danmark med et bordeaux pas lever op til det krav.

Et godt sted at kigge efter din nye hest er 'Fjordbørsen' på vor hjemmeside. Det er kun medlemmer af Fjordhesten Danmark, der kan annoncere her, og jeg synes at omtalen af hestene i det store og hele er redelig. Finder du ikke det, du søger, så kan du (også selv om du ikke er medlem) helt gratis annoncere efter lige netop den

fjordhest, du ønsker dig, på Fjordbørsen. Er du medlem af Fjordhesten Danmark, så er det en god ide at tjekke heste, du er interesseret i, i vor elektroniske stambog (www.fjordhorse.dk).

Når købekontrakten er skrevet under, så skal du huske, at det siden 1. januar i år har været lov, at hesten skal ejerskiftes senest 30 dage efter

købet. Reglen gælder ikke blot for nye ejere. Hvis du i årevis har ejet en hest, men aldrig fået den ejerskiftet i Landscentrets database, så er det på høje tid at få det gjort. [birgit@fjordhest.dk](mailto:birgit@fjordhest.dk)

Forsættes på side 54